

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2015 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3D-211

(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. birželio 6 d. įsakymo Nr. 3D-346
redakcija)

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA JAUNŪJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMUI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2016/142 (OL 2016 L 28, p. 8), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. balandžio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2016/669 (OL 2016 L 115, p. 33), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2015/1367 (OL 2015 L 211, p. 7), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais,

padarytais 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2015/1839 (OL 2015 L 270, p. 1), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – Programa), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ bei atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

2.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

2.2. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

2.3. **SG** – sutartinis gyvulys.

2.4. **ŽŪN** – žemės ūkio naudmenos.

3. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Aktyvus ūkininkas (aktyvus žemės ūkio veiklos subjektas)** – žemės ūkio veiklos subjektas, kuris vykdo žemės ūkio veiklą ir (arba) aktyviai ūkininkauja, vadovaudamasis žemės ūkio ministro įsakymu nustatytais žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijais, ir nevykdo tiesioginėmis išmokomis neremiamos veiklos, išskyrus numatytas išlygas.

3.2. **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmų, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas eurais be pridėtinės vertės mokesčio.

3.3. **Jaunasis ūkininkas** – ūkininkas (fizinis asmuo, įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu), kuris teikdamas paramos paraišką atitinka šiuos reikalavimus: 1) yra jaunesnis kaip 40 metų; 2) turi reikiamų profesinių įgūdžių ir kompetencijos, t. y. atitinka bent vieną iš šių reikalavimų: turi profesinį arba aukštąjį žemės ūkio srities išsilavinimą; yra baigęs jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą (jei pareiškėjas neatitinka nė vieno iš šių reikalavimų, jam nuo sprendimo skirti paramą dienos suteikiamas ne ilgesnis kaip 36 mėn. laikotarpis, per kurį jis turi įgyti šių įgūdžių ir kompetencijos); 3) pirmą kartą kuriasi žemės ūkio valdoje ir ūkyje kaip ūkio valdytojas.

3.4. **Jaunojo ūkininko įsikūrimas** – procesas, kai jaunesnis kaip 40 metų amžiaus fizinis asmuo registruotoje žemės valdoje (ūkyje) susikuria sąlygas, reikalingas ūkininkauti toje vietovėje. Jaunojo ūkininko įsikūrimas turi prasidėti ne anksčiau kaip 12 mėnesių iki paramos paraiškos pateikimo ir paraiškos teikimo momentu dar negali būti pasibaigęs. Toks laikotarpis reikalingas pareiškėjams ilgiau trunkančiam žemės įsigijimo procesui užbaigti bei mokymams pradėti ir (ar) pabaigti, verslo planui parengti ir kt.

3.5. **Mišrusis ūkis** – ūkis, kurio pajamos, įgyvendinus verslo planą, gaunamos iš daugiau nei vieno žemės ūkio sektoriaus.

3.6. **Paramos teikimo laikotarpis** – ne ilgesnis kaip 5 metų laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki galutinio lėšų išmokėjimo.

3.7. **Produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis** (toliau – VED) – piniginiiais vienetais išreikštas rodiklis, kuriuo apibūdinamas žemės ūkio valdos dydis ir kuris yra lygus valdos visos produkcijos standartinės vertės ir valdos pajamų, gautų už paslaugas žemės ūkiui, sumai.

3.8. **Projekto bendrosios išlaidos** (toliau – bendrosios išlaidos) – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) įsigijimu, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu ir (arba) išperkamąja nuoma, taip pat viešinimo išlaidos.

3.9. **Verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

3.10. **Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis** – verslo planui įgyvendinti skirtas ne ilgesnis kaip 5 metų laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki galutinio lėšų išmokėjimo dienos.

3.11. **Verslo plano įgyvendinimo pradžia** – data, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, t. y. padaręs investiciją ir (arba) sudaręs sutartį dėl paslaugos gavimo, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

3.12. **Verslo plano kontrolės laikotarpis** – trejų metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje ir verslo plane numatytų įsipareigojimų.

3.13. **Žemės ūkio naudmenos** (toliau – ŽŪN) – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

3.14. **Žemės ūkio produktų perdirbimas** – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (arba) cheminė sudėtis.

3.15. **Žemės ūkio valda** (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais.

3.16. **Žemės ūkio valdos padalijimas** (toliau – valdos padalijimas) – žemės ūkio valdos sudarymo būdas, kai asmuo (asmens), pretenduojantis (-ys) gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“, iš artimojo giminei (tėvo, motinos, senelio, senelės, brolio, sesers, sūnaus, dukters) žemės ūkio valdos išregistruotus (-ą) žemės sklypus (-ą) įsigyja nuosavybės teise, įregistruoja jų (jo) pagrindu vieną ar kelias valdas ir ten įsikuria.

3.17. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą, iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą

3.18. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4. Kiti šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos apibrėžti Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III SKYRIUS PRIORITETAS, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

5. Prioritetas – visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, skatinti inovacines ūkių technologijas.

6. Tikslinės sritys – palankesnių sąlygų tinkamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje sudarymas, ir ypač kartų kaitos lengvinimas.

7. Kompleksiniai tikslai:

7.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

7.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;

7.3. klimato kaitos švelninimas.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Pagal priemonės veiklos sritį remiama tokia veikla:

8.1. žemės ūkio produktų gamyba;

8.2. prekinių žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas ir t. t.), perdirbimas ir tiekimas rinkai.

9. Planuojama veikla turi būti vykdoma visu verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Ūkininkas (fizinis asmuo, įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu), kuris paramos paraiškos pateikimo metu atitinka šiuos reikalavimus:

10.1. yra jaunesnis kaip 40 metų amžiaus;

10.2. turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos, t. y. atitinka bent vieną iš šių reikalavimų:

10.2.1. turi profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą;

10.2.2. turi aukštąjį žemės ūkio srities išsilavinimą;

10.2.3. yra baigęs jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 3D-67, „Dėl mokymo pagal Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo mokymo programą“.

Jei pareiškėjas neatitinka nei vieno 10.2.1–10.2.3 papunkčiuose nurodyto reikalavimo, jam nuo sprendimo skirti paramą suteikiamas ne ilgesnis kaip 36 mėn. laikotarpis, jeigu verslo planas baigiamas įgyvendinti anksčiau, iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, per kurį jis turi įgyti šių įgūdžių ir kompetencijos.

10.3. pirmą kartą steigiasi žemės ūkio valdoje ir ūkyje kaip ūkio valdytojas.

11. Paramos paraiškos, teikiamos su projekto partneriais, nepriimamos.

12. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet iki paramos sutarties pasirašymo dienos, paramos paraiška išregistruojama. Tuo atveju, jei nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, paramos paraiška pareiškėjui mirus gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą, sutuoktiniui nesutikus su paramos paraiškos išregistravimu sutuoktinis galėtų perimti paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsti veiklą, tačiau su sąlyga, kad jis atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

13. Paramos gavėjui mirus ar esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po paramos sutarties pasirašymo dienos, parama gali būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, jeigu jis atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei pareiškėjui taikytus atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

14. Pareiškėjas/paramos gavėjas įgaliojimą veikti jo vardu kitam asmeniui gali suteikti tik iškilus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

15. Nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės turi būti įrodomos dokumentais.

VI SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

16. Paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujamosi registruose esančiais duomenimis.

17. Pareiškėjui taikomos šios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai:

17.1. paraišką teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju šių Taisyklių V skyriuje;

17.2. pareiškėjas pateikia projektą, atitinkantį šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis ir prisidedantį prie kompleksinių tikslų įgyvendinimo;

17.3. pareiškėjo pateikto verslo plano veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla, nurodyta šių Taisyklių IV skyriuje;

17.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

17.5. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba išperkamosios (finansinės) nuomos suteikimo galimybę patvirtinančius dokumentus, arba raštišką patvirtinimą, kad atitinkamą projekto dalį pareiškėjas įgyvendins nuosavomis lėšomis. Kai parama išmokama dviem dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiamas vienas mokėjimo prašymas, paskolos sutartis turi būti pateikta iki verslo plano įgyvendinimo pradžios. Kai parama išmokama trimis dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiami du mokėjimo prašymai, paskolos sutartis turi būti pateikta kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu. Tuo atveju, jei projekto

finansavimo šaltinis keičiamas, pateikiamas raštiškas patvirtinimas, kad atitinkamą projekto dalį pareiškėjas įgyvendins nuosavomis lėšomis;

17.6. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

17.7. pareiškėjas savo vardu, kaip valdos valdytojas, yra įregistravęs valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakyme Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ nustatyta tvarka ir ūkininko ūkį Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatyme nustatyta tvarka;

17.8. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Norintys gauti paramą ūkininkai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“;

17.9. investicijos atitinka ES ir darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta Techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“;

17.10. nekilnojamasis turtas (statinys ir žemė), į kurį investuojama, paramos paraiškos pateikimo dieną priklauso pareiškėjui, pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, kai teisė į nekilnojamąjį turtą nustatyta notaro patvirtintoje ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotoje sutartyje; pareiškėjas investuoja į savo dalį (paramos paraiškos pateikimo dieną Nekilnojamojo turto registre turi būti įregistruota notarinė naudojimosi nekilnojamuoju turtu (statiniu ir žeme) tvarka, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.81 straipsnyje). Tokiu atveju, kai nekilnojamasis turtas (statinys ir žemė), į kurį investuojama, priklauso sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą (statinį ir žemę) ir vykdyti verslo plane numatytą veiklą ne trumpiau kaip 8 metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Statiniai ir žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais pareiškėjo

gali būti nuomojami arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpesniai kaip 8 metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Jei statiniai ir žemė yra valdomi nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, teisėtą valdymą pagrindžiančios sutartys turi būti įregistruotos Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip paramos paraiškos pateikimo dieną. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė;

17.11. investicijos atitinka gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas taikomas, jei numatytos investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba vertinimo išvadą dėl investicijų atitikties nustatytiems reikalavimams pateikia Agentūrai). Vertinimo išvada neteikiama dėl įsigyjamų ūkiniu gyvūnų;

17.12. pareiškėjo ūkis ir valda paramos paraiškos pateikimo metu yra įregistruoti ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

17.13. pateiktas verslo planas, parengtas pagal šių Taisyklių 2 priede nustatytą formą. Verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga. Pareiškėjas verslo plane numato, per kiek metų planuoja jį įgyvendinti. Verslo plane nurodoma:

17.13.1. esamos žemės ūkio valdos situacijos analizė;

17.13.2. veiklos plėtros tikslai, etapai ir apimtys;

17.13.3. planuojamos įgyvendinti veiklos (investicijų) ir jų detalizavimas;

17.13.4. kvalifikacijos kėlimo planas;

17.13.5. planuojami ūkinės veiklos pasiekimo rezultatai;

17.14. pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad ūkio subjektas atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“;

17.15. įkuriamo ūkio ŽŪN plotas, turimas paramos paraiškos pateikimo dieną, verslo plano įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise arba būti kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas šiuo turtu (nuoma, panauda ir kt.) visam nurodytam laikotarpiui. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (toliau – Nekilnojamojo turto registras) ne vėliau kaip paramos paraiškos pateikimo dieną. Įkuriamo ūkio planuojamas turėti ŽŪN plotas verslo plano įgyvendinimo (nuo tada kai planuojama turėti ŽŪN plotą) bei kontrolės laikotarpiu turi priklausyti

pareiškėjui nuosavybės teise arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas (nuoma, panauda ir kt.) visam nurodytam laikotarpiui. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip per 1 mėn. nuo to momento, kai buvo sudaryta Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis. Jeigu verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu ir (arba) verslo plano kontrolės laikotarpiu žemės valdymo sutartys bus nutrauktos ar baigsis jų galiojimo laikas, ne vėliau kaip per 1 mėn. turi būti išsinuomotas ar kitais teisėtais pagrindais valdomas tas pats arba kitas sklypas su tokiu pat ŽŪN plotu;

17.16. parama skiriama ūkiui, kurio ekonominio dydžio potencialas, išreikštas standartine produkcija (SP), yra didesnis kaip 8 000 Eur per metus, tačiau ne didesnis kaip 70 000 Eur per metus (ūkio ekonominis dydis skaičiuojamas pagal Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 3D-382 „Dėl Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

17.17. jei verslo plane numatyti statybos (naujo gamybinio statinio (pastato) statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo darbai, kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio techninis projektas arba projektinis pasiūlymas (nurodant statinio pagrindinę naudojimo paskirtį, statybos rūšį, statinio grupę, pogrupį, pagrindinius parametrus (tūrį, plotą, aukštį, ilgį), pagrindinių konstrukcijų (pamatų, sienų, perdangų, stogo dangos ir kt.) medžiagas, kitus parametrus), žemės sklypo sutvarkymo schemą, susisiekimo komunikacijas, inžinerinius tinklus), statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis su statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto vertės skaičiavimu (projektinė sąmata). Statinių techninis projektas (pateikiamas statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir statybą (rekonstravimą) leidžiantis dokumentas, jei teikiamas vienas mokėjimo prašymas, t. y. parama išmokama dviem dalimis, turi būti pateikti iki verslo plano įgyvendinimo pradžios, jei teikiami du mokėjimo prašymai, t. y. parama išmokama trimis dalimis, turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu, išskyrus nesudėtingus statinius ir įrenginius (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ patvirtinimo“). Jei projekte numatyta nesudėtingų statinių (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812) statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas, kartu su paramos paraiška pareiškėjas pateikia nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto projektą (kai jis privalomas)

arba kitus bendruosius projektinius dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikaciją ir aiškinamąjį raštą). Jei projekte numatyta naujo statinio statybai, statinio rekonstravimui, statinio kapitaliniam remontui paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

17.18. parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus) gamybai ir valdoje pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktas. Parama gali būti skiriama tik toms investicijoms, kurios nefinansuotos pagal I Bendrosios žemės ūkio politikos ramsčio priemones ir iš kitų fondų;

17.19. parama teikiama pareiškėjui, jei nustatoma, kad pareiškėjas nesukūrė galimai neteisėtų sąlygų tokiai paramai gauti (galimai neteisėtos sąlygos gauti paramą nustatomos remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Galimai neteisėtų sąlygų metodika) (Galimai neteisėtų sąlygų metodikos II skyriaus nuostatos šiai veiklos sričiai netaikomos) ir Taisyklių 56.1.1, 56.1.2, 56.1.3 papunkčiais);

17.20. projektas įgyvendinamas Lietuvos Respublikoje;

17.21. pareiškėjo įsikūrimas paramos paraiškos teikimo metu nėra pasibaigęs. Įsikūrimo procesą sudaro: žemės ūkio valdos ir ūkio įregistravimas pareiškėjo vardu, minimalios ūkininkavimo pradmenų programos baigimas, pareiškėjo, kaip ūkio valdytojo, paraiškos gauti tiesiogines išmokas pateikimas. Teikdamas paraišką paramai gauti pareiškėjas turi būti pabaigęs bent vieną iš išvardytų įsikūrimo proceso etapų. Įsikūrimo procesas laikomas užbaigtu, kai pareiškėjas pirmą kartą, kaip ūkio valdytojas, pateikia paraišką tiesioginėms išmokoms gauti (taikoma ir tais atvejais, kai paraiška tiesioginėms išmokoms gauti buvo pateikta neįregistravus ūkininko ūkio ir (arba) pateikta paraiška tiesioginėms išmokoms gauti buvo išregistruota iki paramos paraiškos jaunojo ūkininko įsikūrimui pagal šią veiklos sritį gauti). Minimalios ūkininkavimo pradmenų programos neprivaloma baigti tiems pareiškėjams, kurie atitinka Taisyklių 10.2.1 ir (arba) 10.2.2 papunkčiuose nurodytus reikalavimus;

17.22. parama teikiama tik tiems jauniems ūkininkams, kurių įsikūrimas paramos paraiškos pateikimo metu nebus pasibaigęs, t. y. pareiškėjas pirmą kartą kaip ūkio valdytojas negali būti pateikęs paraiškos tiesioginėms išmokoms gauti;

17.23. pareiškėjas atitinka labai mažos arba mažos įmonės apibrėžimą, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

17.24. Poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais.

17.25. pareiškėjas per 18 mėnesių nuo įsikūrimo dienos (paraiškos tiesioginėms išmokoms gauti pateikimo dienos) turi tapti aktyviu ūkininku, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 9 straipsnyje ir nustatyta Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“;

17.26. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planą pradės įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo dienos. Paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą ir prideda tai patvirtinančius dokumentus (investicijos įsigijimo dokumentus, sutartį dėl paslaugų teikimo ir kt.). Verslo plano įgyvendinimo pradžia nėra laikoma konsultacijų projekto įgyvendinimo ir administravimo klausimais ir kitų bendrųjų išlaidų kategorijai priskirtinų išlaidų pirkimo-pardavimo, paslaugų teikimo sutarčių sudarymas;

17.27. besikuriančio jaunojo ūkininko valda gali būti sudaryta iš sklypų, kurie buvo situoktinio valdoje, jei šiems sklypams nebuvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“;

17.28. pareiškėjas įsikūrimo metu iki paramos paraiškos pateikimo dienos nuosavybės teise gali įgyti sklypus iš valdos, kuriai buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicines priemones, tačiau tik tuo atveju, jei jau pasibaigęs projekto kontrolės laikotarpis;

17.29. besikuriančio situoktinio valda ir ūkis negali būti perregistruoti iš jo situoktinio.

VII SKYRIUS PAREIŠKĖJO ĮSIPAREIGOJIMAI

18. Pareiškėjas prisiima šiuos įsipareigojimus:

18.1. apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo paramos sutarties pasirašymo datos (tuo atveju, jei turtas įsigyjamas po paramos sutarties pasirašymo, nuo turto priėmimo perdavimo akto pasirašymo datos) iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos

(didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų verslo plano įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus verslo planą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Įvykus draudžiamajam įvykiui paramos gavėjas įsipareigoja atkurti turtą ne mažesne negu atkuriamąja turto verte ir ne mažesnių techninių parametru;

18.2. nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti verslo plane numatytą žemės ūkio veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto (išskyrus biologinį turtą) nuo paramos sutarties pasirašymo datos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Leidimą įkeisti turtą finansų įmonėms arba kredito įstaigoms paramos gavėjai gali tik gavę Agentūros leidimą, kurį Agentūra suteikia tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje finansų įmonės arba kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai finansų įmonei arba kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas už paramos lėšas įgytas turtas turi būti skirtas paskolos, kuria finansuojamas projekto įgyvendinimas, grąžinimui užtikrinti. Kitais pagrindais nei paskolos, kuria finansuojamas projekto įgyvendinimas, grąžinimo užtikrinimas, už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas;

18.3. iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą šių Taisyklių 17.8 papunktyje nustatyta tvarka;

18.4. viešinti paramą, vadovaudamasis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – viešinimo taisyklės);

18.5. jei Pareiškėjas turi ne mažiau kaip 5 ha nuosavybės teise valdomų žemės ūkio naudmenų, įtrauktų į žemės ūkio valdą, ir tai numatė atrankos kriterijuose, išlaikyti jas visą verslo plano įgyvendinimo laikotarpį iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos;

18.6. užtikrinti, kad, jei pareiškėjas numatė atrankos kriterijuose, kad ūkio grynasis pelningumas, įgyvendinus verslo planą, bus didesnis kaip 3 proc., grynasis pelningumas, įgyvendinus verslo planą, būtų ne mažesnis kaip 3 proc.;

18.7. jeigu neturi reikiamų profesinių įgūdžių ir kompetencijos paramos paraiškos pateikimo dieną, per 36 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, jeigu verslo planas baigiamas įgyvendinti anksčiau, iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, turi įgyti toliau nurodytą išsilavinimą, kuris pagrindžiamas Verslo plane:

18.7.1. profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą arba;

18.7.2. aukštąjį žemės ūkio srities išsilavinimą arba;

18.7.3. išklaustyti Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą. Informaciją apie šios programos modulių išklausymą Agentūrai teikia Žemės ūkio ministerijos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras pateikdamas asmenų, išklausių programą, sąrašą, kuris taip pat viešai skelbiamas Žemės ūkio ministerijos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro svetainėje, arba pareiškėjas/paramos gavėjas pateikia Agentūrai rašytinės formos mokymų baigimo pažymėjimus, kuriuos išduoda Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras asmens prašymu;

18.8. investuoti ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos prieš pateikdamas pirmąjį (tarpinį) mokėjimo prašymą (taikoma tik tuo atveju jei pareiškėjui parama išmokama trimis dalinėmis išmokomis);

18.9. vykdyti gyvulių genetinės kokybės gerinimo arba produktyvumo kontrolę, kai įkurtame gyvulininkystės ar mišriajame ūkyje, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, laikomi galvijai, kiaulės, avys, ožkos arba vykdyti veislinių triušių apskaitą, kai įkurtame gyvulininkystės ar mišriajame ūkyje, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, laikomi triušiai. Genetinės kokybės gerinimo arba produktyvumo kontrolę vykdančių subjektų išduotos pažymos turi būti teikiamos kartu su įgyvendinto projekto metinėmis ataskaitomis ne mažiau kaip 3 metus nuo paskutinio paramos lėšų išmokėjimo;

18.10 užtikrinti, kad įgyvendintos investicijos, įgyvendinus projektą, atitiks gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos ir maisto kokybės reikalavimus (jei investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi). Pažymą apie atitiktį/neatitiktį Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos prižiūrimiems teisės aktų reikalavimams Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba pateikia Agentūrai;

18.11. pasiekti ir iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti paraiškoje bei verslo plane numatytus projekto priežiūros rodiklius;

18.12. užbaigus statybos ir (arba) rekonstrukcijos darbus pateikti statybos ir (arba) rekonstrukcijos darbų užbaigimo dokumentus, kai jie privalomi pagal teisės aktų nuostatas;

18.13. nekurti galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą (Galimai neteisėtos sąlygos gauti paramą nustatomos remiantis Galimai neteisėtų sąlygų metodika. Galimai neteisėtų sąlygų metodikos II skyriaus nuostatos šiai veiklos sričiai netaikomos).

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS

19. Paramos suma vienam paramos gavėjui 40 000 Eur be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnės paramos sumos). Jeigu kuriasi sutuoktiniai, atitinkantys visas šios veiklos srities tinkamumo sąlygas ir reikalavimus, bendra jų prašoma paramos suma negali viršyti šiame punkte numatytos galimos paramos sumos.

20. Jei kuriamasi padalytose valdose, kurios buvo sukurtos iš tos pačios vienos valdos sklypų, bendrai visiems pareiškėjams, kurie kuriasi tokiose padalytose valdose, didžiausia paramos suma negali viršyti šių Taisyklių 19 punkte numatytos vienam pareiškėjui skiriamos galimos paramos sumos. Išimtis taikoma, kai tarp valdų centrų nustatomas didesnis kaip 50 km atstumas.

21. Parama skiriama verslo planui įgyvendinti.

22. Paramos gavėjas privalo investuoti visą paramos sumą numatytą paramos paraiškoje ir verslo plane.

23. Paramos teikimo laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 5 metai.

24. Verslo planas laikomas tinkamai įgyvendintu, kai:

24.1. vykdoma numatyta ūkinė veikla;

24.2. ūkis, kurio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, pasiekia paramos paraiškoje/verslo plane numatytą dydį;

24.3. pats pareiškėjas tampa aktyviu ūkininku ir įgyvendinamos visos paramos paraiškoje/verslo plane numatytos investicijos, išsipareigojimai (jei buvo) dėl profesinių įgūdžių ir kompetencijos įgijimo bei paramos paraiškoje/verslo plane pasiekti suplanuoti rodikliai (ekonominio gyvybingumo, ūkio SP, SGV skaičius, ŽŪN plotas (ha), pajamos ir kt.);

24.4. verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga.

25. Pareiškėjas, paramos gavėjas verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis.

26. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonei „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“

ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“).

IX SKYRIUS TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

27. Verslo plane turi būti numatytos visos išlaidos, kurios yra susijusios su verslo plano įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik verslo planui įgyvendinti būtinos išlaidos (atitinkančios verslo plane išskeltus tikslus), ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis. Tinkamos finansuoti išlaidos verslo plane turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai ir rinkos kainai pagrįsti turi būti pateikiami skirtingų tiekėjų trys komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais pagrindines technines savybes apibūdinančiais parametrais), kuriais pagrindžiama visa prašoma suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Tuo atveju, kai atlikus kainų palyginimą pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės (paslaugos) darbų kaina yra 10 proc. didesnė, nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės (paslaugos) ar darbų kainos, atliekama Administravimo taisyklių 69 punkte nurodyta procedūra. Jei prekių, paslaugų ir darbų pirkimai (bendrųjų išlaidų atveju) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

28. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos verslo plane nurodytos išlaidos:

28.1. būtinos verslo planui įgyvendinti ir numatytos paramos paraiškoje ir verslo plane;

28.2. realiai suplanuotos, pagrįstos ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų;

28.3. pareiškėjo patirtos (t. y. apmokėtos) įgyvendinant projektą ir ne anksčiau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše pagal Taisyklių 30 punktą, arba jeigu jos patirtos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse;

28.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos, tačiau, jei parama projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant pirkimų procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse, nefinansuojamos.

29. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

29.1. nauja žemės ūkio technika ir nauja žemės ūkio įranga (prie įrangos kategorijos negali būti priskirtos jokios transporto priemonės. Žemės ūkio įranga laikoma įranga, susijusi su žemės ūkio produktų gamyba. Prie žemės ūkio įrangos kategorijos nepriskiriama įvairi įranga, kuri iš dalies gali būti naudojama ir žemės ūkio gamyboje, tačiau yra pagaminta įvairių ūkio šakų arba kitoms reikmėms (pavyzdžiui, kuro talpyklos, elektros generatoriai ir pan.), skirta projekto reikmėms;

29.2. nauji technologiniai įrenginiai, skirti projekto reikmėms;

29.3. nauja kompiuterinė ir programinė įranga, susijusi su įsigyjamos įrangos ar technologinio proceso valdymu ir skirta projekto reikmėms;

29.4. naujos N, O kategorijų bazinės komplektacijos transporto priemonės, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“, skirtos projekto reikmėms. Parama įsigyti N₁ klasės transporto priemonę kroviniams vežti teikiama tuo atveju, kai joje yra 2 arba 3 sėdimosios vietos, krovinių skyrius atskirtas pertvara ir jame nėra langų;

29.5. ūkinių gyvūnų įsigijimo išlaidos (vertė nustatoma vadovaujantis biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinėmis kainomis, kurios tvirtinamos žemės ūkio ministro įsakymu). Už paramos lėšas įsigytų ūkinių gyvūnų skaičių paramos gavėjas turi išlaikyti iki kontrolės laikotarpio pabaigos;

29.6. projekte numatyta veiktai vykdyti skirtų naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ar kapitalinis remontas (projekte numatyta veiktai vykdyti skirtų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją atliekant ūkio būdu finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas);

29.7. infrastruktūra ūkininko valdoje, jei ji susijusi su remiama veikla ir skirta tik ūkininko ūkio reikmėms;

29.8. naujos statybinės medžiagos;

29.9. daugiamečių augalų įsigijimas ir jų sodinimo paslaugos (žemės ūkio naudmenos, kuriose bus sodinami daugiamečiai augalai, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) gali būti nuomojamos, valdomos panaudos ar kitais pagrindais);

29.10. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis negali būti didesnė kaip 1800 Eur ir negali viršyti 10 proc. kitų tinkamų finansuoti išlaidų sumos;

29.11. projekto viešinimo išlaidos turi būti patirtos vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis;

29.12. faktiškai padarytos ir paramos gavėjo apskaitoje užfiksuotos išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis bei įtrauktos į ilgalaikio turto korteles.

30. Netinkamos finansuoti išlaidos:

30.1. išlaidos, nesusijusios su verslo plane numatytais tikslais ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 29 punkte;

30.2. trumpalaikis turtas (išskyrus statybines medžiagas);

30.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse, išskyrus atvejus, kai yra nustatyti įkainiai. Žemės ūkio paskirties gamybinių statinių (pastatų) statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto finansavimo atveju pareiškėjas arba paramos gavėjas turi teisę vadovautis nustatytais statinių įkainiais arba šias paslaugas pirkti pagal pirkimų procedūras;

30.4. išlaidos, viršijančios žemės ūkio ministro įsakymu 2014–2020 metų laikotarpiui nustatytus įkainius. Nesant teisės akto, nustatančio Programos didžiausius galimus įkainius, pareiškėjas įsigydamas investiciją turi naudoti konkurso/apklauso būdą. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus įkainius, finansuojama pagal nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus įkainius ir neviršija vidutinės rinkos kainos, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

30.5. susijusios su išperkamosios (finansinės) nuomos sutartimi, tokios kaip nuomotojo pelnas, palūkanų refinansavimo, pridėtinės išlaidos, draudimo įmokos;

30.6. žemės ūkio gamybos teisių ir teisių į išmokas įsigijimo išlaidos;

30.7. vienmečių augalų įsigijimo ir tų augalų sodinimo išlaidos;

30.8. T3 kategorijos traktoriai, pagaminti keturračių motociklų pagrindu;

30.9. N₁G kategorijos transporto priemonės;

30.10. investicijos į turtą, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas);

30.11. žemės įsigijimo išlaidos;

30.12. išlaidos, susijusios su kalėdinių eglių auginimu.

31. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

32. Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede. Kvietimo metu pareiškėjas gali pateikti tik vieną paramos paraišką.

33. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

34. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

35. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje [www. nma. lt](http://www.nma.lt). Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, jei iškyla nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės. Taip pat paraiškos ir (arba) papildomi dokumentai gali būti pateikti per ŽŪMIS. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

36. Paramos paraiškų pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

37. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

38. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių pagal matematinės skaičių apvalinimo taisyklės.

XI SKYRIUS PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

39. Projektų atrankos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

40. Atrankos kriterijai:

40.1. įgyvendinus verslo planą, pareiškėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartinė verte (SP), sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus (apvalinama iki sveiko skaičiaus):

40.1.1. nuo 10 000 Eur iki 20 000 Eur suteikiama 4 balai;

40.1.2. nuo 20 001 Eur iki 30 000 Eur – 8 balai;

40.1.3. nuo 30 001 Eur iki 40 000 Eur – 12 balų;

40.1.4. nuo 40 001 Eur iki 50 000 Eur – 16 balų;

40.1.5. nuo 50 001 Eur ir daugiau – 20 balų;

40.2. projekte numatytų investicijų į statybą ir (arba) rekonstrukciją, ir (arba) kapitalinį remontą, kai pastatas priklauso pareiškėjui nuosavybės teise, vertė yra nemažiau kaip 50 proc., tinkamų finansuoti išlaidų sumos – suteikiami 5 balai;

40.3. kuriamas gyvulininkystės, daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės (kai pajamos iš kurio nors nurodyto žemės ūkio sektoriaus, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų) arba mišrusis ūkis, kai:

40.3.1. pareiškėjas, kuriantis gyvulininkystės ūkį (kai pajamos iš gyvulininkystės, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų) įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą, SGV skaičius ūkyje sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus:

40.3.1.1. nuo 6 iki 11,99 SGV suteikiama 4 balai;

40.3.1.2. nuo 12 iki 17,99 SGV – 8 balai;

40.3.1.3. nuo 18 iki 22,99 SGV – 12 balų;

40.3.1.4. nuo 23 iki 28,99 SGV – 16 balų;

40.3.1.5. nuo 29 SGV ir daugiau – 20 balų;

40.3.2. pareiškėjas, kuriantis daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės ūkį (kai pajamos iš kurio nors nurodyto žemės ūkio sektoriaus, įgyvendinus verslo planą ir visu verslo plano kontrolės laikotarpiu, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų) įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą ir visu kontrolės laikotarpiu, ne mažiau kaip 50 proc. jo teisėtai pagrindais valdomų ūkio žemės naudmenų bus užsodinta kuriamo ūkio specializacijos augalais, – suteikiama 15 balų;

40.3.3. pareiškėjas, kuriantis mišrųjį ūkį, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė, įsipareigoja, kad įgyvendinus verslo planą, pajamos iš gyvulininkystės veiklos sudarys ir visu kontrolės laikotarpiu bus ne mažesnės kaip:

40.3.3.1. nuo 30 proc. iki 39,99 proc. suteikiama 10 balų;

40.3.3.2. nuo 40 proc. iki 49,99 proc. – 15 balų;

40.4. pareiškėjas yra asocijuotos žemdirbių savivaldos organizacijos, kurios veikla apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją ir veiklos trukmė yra ne mažesnė kaip 5 metai, narys (pateikiamas patvirtinimo dokumentas), – suteikiami 5 balai;

40.5. pareiškėjas paramos paraiškos teikimo metu turi ne mažiau kaip 5 ha nuosavybės teise valdomų žemės ūkio naudmenų, įtrauktų į valdą, kuriuos įsipareigoja išlaikyti iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos – suteikiama 10 balų.

40.6. pareiškėjas yra jaunesnio amžiaus (pagal amžiaus kategorijas suteikiamas atitinkamas balų skaičius):

40.6.1. iki 30 metų įskaitytinai – suteikiama 10 balų;

40.6.2. nuo 30 metų iki 40 metų – suteikiami 5 balai;

40.7. pareiškėjo ūkio grynas pelningumas, įgyvendinus verslo planą, bus didesnis kaip 3 proc. – suteikiama 10 balų;

40.8. projektui įgyvendinti prašoma mažesnės paramos sumos, nei galima didžiausia įgyvendinimo taisyklėse nustatyta paramos suma, už kiekvieną sumažintą procentinį punktą pareiškėjui suteikiama 0,5 balo, bet projektui ne daugiau kaip 15 balų;

40.9. projektas įgyvendinamas vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (pareiškėjo ūkis laikomas esančiu vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, jei šiose vietovėse yra ne mažiau kaip 50 proc. jo žemės ūkio paskirties žemės ploto (vietovės, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, yra nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3D-245 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“, 21–22 punktuose), – suteikiami 5 balai.

41. Privalomasis mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 50 privalomųjų balų. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomojo mažiausio 50 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

42. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XII SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

43. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, teikia jas Projektų atrankos komisijai, į kurios sudėtį įtraukiamas ir Ministerijos atstovas (-ai), Agentūros nustatyta tvarka.

44. Projektų atrankos komisija priima sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskylimo.

45. Agentūra apie priimtą sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo informuoja pareiškėjus Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Priėmusi sprendimą suteikti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

XIII SKYRIUS

MOKĖJIMO PRAŠYMŲ ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

46. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami Administravimo taisyklėse numatyta tvarka.

47. Parama išmokama dviem arba trimis dalinėmis išmokomis atsižvelgiant į verslo plane numatytas veiklas per ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo dienos:

47.1. parama mokama dviem dalinėmis išmokomis, jeigu verslo planas įgyvendinamas per 3 metus. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama po paramos sutarties pasirašymo dienos. Paskutinė 50 proc. išmokos dalis mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą;

47.2. parama mokama trimis dalinėmis išmokomis, jeigu verslo planas įgyvendinamas per ilgesnį kaip 3 metų laikotarpį. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama po paramos sutarties pasirašymo dienos. Antroji (tarpinė) išmokos dalis, sudaranti 30 proc. visos išmokos sumos, mokama, jeigu ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos yra investuota ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Trečioji, paskutinė 20 proc. išmokos dalis mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą.

48. Teikdamas mokėjimo prašymus, paramos gavėjas privalo pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentus bei finansinės atskaitomybės dokumentus. Teikdamas paskutinį mokėjimo prašymą bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą, paramos gavėjas pateikia finansinės atskaitomybės dokumentus už finansinius metus, kuriais buvo įgyvendintas verslo planas. Paskutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita teikiama ne vėliau, kaip vasario mėnesį, pasibaigus ketviritiems nuo paraiškos pateikimo metų finansiniams metams (taikoma tik tiems pareiškėjams, kurie teikia 2 mokėjimo prašymus).

49. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

50. Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas privalo pateikti dokumentus, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentus ir pirkimo procedūrų dokumentaciją.

51. Su paskutiniu mokėjimo prašymu paramos gavėjas teikia galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

52. Paramos gavėjas, Administravimo taisyklių nustatyta tvarka verslo plano kontrolės laikotarpiu teikia Agentūrai užbaigto projekto metines ataskaitas.

XIV SKYRIUS SANKCIJOS

53. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

54. Sankcijos netaikomos, jei nustatytų reikalavimų nesilaikoma dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių.

55. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse ir Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų metodika) tiek, kiek šios taisyklės nenustato kitaip.

56. Veiklos sričiai taikomos specifinės sankcijos yra šios:

56.1. parama neteikiama, jei:

56.1.1. besikuriančio jaunojo ūkininko valda sudaryta iš sklypų, kurie buvo sutuoktinio valdoje, ir šiems sklypams jau buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“;

56.1.2. pareiškėjas įsikūrimo metu nuosavybės teise įgyja sklypus iš valdos, kuriai jau buvo skirta parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicines priemones, jei dar nepasibaigęs projekto kontrolės laikotarpis;

56.1.3. besikuriančio sutuoktinio valda ir ūkis perregistruoti iš jo sutuoktinio;

56.1.4. paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos. Tokiu atveju paramos gavėjas netenka teisės dalyvauti pagal priemonę ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus;

56.1.5. remiantis Galimai neteisėtų sąlygų metodika nustatoma, kad pareiškėjas sukūrė galimai neteisėtas sąlygas tokiai paramai gauti;

56.2. visa parama susigražinama, jei:

56.2.1. verslo planas nepradedamas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo dienos;

56.2.2. įgyvendinus verslo planą ir verslo plano kontrolės laikotarpiu nustatoma, kad paramos gavėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte (SP), yra mažesnis kaip 8 000 Eur;

56.2.3. paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu nustatoma, kad verslo planas įgyvendintas netinkamai (verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai ir (arba) įsipareigojimai (jei buvo) dėl profesinių įgūdžių ir kompetencijos įgijimo ir (arba) suplanuotos investicijos neįgyvendintos ir (arba) ekonominio gyvybingumo rodikliai (nustatyti Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“) yra nepasiekti;

56.2.4. pareiškėjas per 18 mėnesių nuo įsikūrimo dienos netampa aktyviu ūkininku, kaip apibrėžta reglamento (ES) 1307/2013 9 straipsnyje;

56.2.5. per 36 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo datos neįgijo 18.7.1–18.7.3 papunkčiuose nurodyto išsilavinimo;

56.2.6. paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos;

56.3. visa parama arba jos dalis susigražinama neįgyvendinus atrankos kriterijų, pagal Sankcijų metodikoje nustatytus dydžius;

56.4. dalis paramos susigražinama, jei Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas nepateikė dokumentų, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų bei pirkimo procedūrų dokumentaciją. Tokiu atveju susigražinama tokia paramos dalis, už kurią paramos gavėjas nepateikė reikalingų dokumentų;

56.5. dalis paramos susigražinama nuo išmokėtos ir mokėtinos paramos sumos, kai paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu nustatoma, kad verslo plane suplanuoti projekto priežiūros rodikliai yra nepasiekti. Susigražinama paramos dalis apskaičiuojama, priklausomai nuo nustatytos neatitikties priežiūros rodikliams nuokrypio (planas / faktas):

56.5.1. kai nuokrypis nuo 30 proc. iki 50 proc. imtinai – susigražinama 0,5 proc. išmokėtos ir mokėtinos paramos sumos, bet ne mažiau nei 100,01 Eur;

56.5.2. kai nuokrypis nuo 51 proc. iki 70 proc. imtinai – susigražinama 10 proc. išmokėtos ir mokėtinos paramos sumos, bet ne mažiau nei 100,01 Eur;

56.5.3. kai nuokrypis nuo 71 proc. iki 85 proc. imtinai – susigražinama 25 proc. išmokėtos ir mokėtinos paramos sumos, bet ne mažiau nei 100,01 Eur;

56.5.4. kai nuokrypis daugiau kaip 86 proc. – susigražinama 100 proc. išmokėtos ir mokėtinos paramos sumos.

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

58. Apskundimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

59. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

60. Šios Taisyklės gali būti keičiamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

61. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

62. Pasikeitus šioms Taisyklėms nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.
